

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 11 juli 2017

om Tjeckiens nationella reformprogram 2017 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2017

(2017/C 261/03)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 16 november 2016 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2017 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 9–10 mars 2017. Den 16 november 2016 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, i vilken Tjeckien inte angavs som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2017 för Tjeckien offentliggjordes den 22 februari 2017. Den innehöll en bedömning av hur väl Tjeckien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 12 juli 2016, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Tjeckien inte har några makroekonomiska obalanser.
- (3) Den 25 april 2017 lade Tjeckien fram sitt nationella reformprogram för 2017 och den 28 april 2017 sitt konvergensprogram för 2017. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. Enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽³⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ser över och föreslår ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Tjeckien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I konvergensprogrammet för 2017 räknar regeringen med totalt sett ett budgetöverskott för 2016–2020. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1,0 % av BNP – fortsätter att vara uppfyllt med marginal under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet för 2017 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka successivt till 32,7 % av BNP 2020. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Även om riskerna för uppfyllelsen av budgetmålen i stort sett förefaller balanserade, kan den kraftiga minskningen av de offentliga investeringarna 2016 – då en ny omgång av unionsfinansiering inleddes – innebära en starkare återhämtning än väntat av de offentliga investeringarna under 2017. Enligt commissionens vårprognos 2017 beräknas det strukturella saldot minska till omkring 0 % av BNP 2017 och -0,2 % av BNP 2018, vilket ligger över det medelfristiga budgetmålet. Sammanslaget anser rådet att Tjeckien kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2017 och 2018.
- (6) Tjeckien fortsätter att uppvisa medelhöga risker avseende den finanspolitiska hållbarheten på lång sikt. Riskerna är framför allt en följd av de åldersrelaterade offentliga utgifternas förväntade effekter, särskilt inom hälso- och sjukvården och pensionerna. Den förväntade ökningen av utgifterna för hälso- och sjukvård på lång sikt är en källa till oro, både när det gäller styrningen av och kostnadseffektiviteten i hälso- och sjukvårdssystemet, som i hög grad bygger på dyrare sjukhusvård. Vissa åtgärder är för närvarande i olika stadier av genomförande, men resultaten har ännu inte materialiserats. Nyligen antagna eller planerade förändringar av pensionssystemet kan, om de genomförs, leda till försämrade offentliga finanser på lång sikt. För det första har parlamentet antagit lagstiftning som ger regeringen befogenhet att justera mekanismen för indexreglering av pensioner på ett mer flexibelt sätt. Parlamentet diskuterar också förslag om att sätta ett tak på 65 år för den lagstadgade pensionsåldern samt inrätta en mekanism för regelbunden översyn av pensionsåldern. Dessutom diskuteras även andra ändringar, såsom en mer generös formel för indexreglering av pensionerna och differentierade socialförsäkringsavgifter beroende på antal barn.
- (7) Lagen om finanspolitiskt ansvar, som parlamentet antog i januari 2017, syftar till att åtgärda de största bristerna med den tjeckiska finanspolitiska ramen, eftersom den nyligen har konstaterats vara en av de svagaste i unionen. Det oberoende finanspolitiska råd som ska övervaka reglernas genomförande har dock ännu inte inrättats. Vidare kommer genomförandet av de aktuella åtgärderna att vara av avgörande betydelse för att den finanspolitiska ramen blir mer ändamålsenlig och stabil.
- (8) Tjeckien står inför utmaningar i fråga om förebyggande av korruption och ineffektivitet i den offentliga upphandlingen. Flera åtgärder i regeringens program för bekämpning av korruption har genomförts och andra reformer pågår, men i praktiken beivras inte korruption systematiskt. I allmänhet saknas i praktiken tillräcklig konkurrens i tjeckiska upphandlingar, vilket framgår av det stora antalet upphandlingar med bara ett anbud och direkt tilldelning, särskilt i it-sektorn. Ineffektivitet i stödet till fortbildning och avsaknaden av gemensamma inköpsstrukturer och kompetenscentrum hindrar professionaliseringen och gör det svårare att få valuta för pengarna i offentlig upphandling. Mycket begränsad användning av kvalitet som tilldelningskriterium är också karakteristiskt i detta avseende. Övergången till e-upphandling står fortfarande inför stora utmaningar. Bland annat behöver man förbättra den statligt ägda e-upphandlingsplattformen NET och förtydliga villkoren för fortsatt användning av privata plattformar som redan är verksamma på Tjeckiens marknad för e-upphandling.
- (9) Företagsklimatet i Tjeckien tyngs ned av en omfattande regelbörda och många administrativa hinder, särskilt tillståndsförfaranden och skatteregler. I september 2016 föreslog regeringen ändringar av bygglagen och tillhörande lagstiftning, för att förenkla och påskynda förfarandet för bygglov genom att ta med miljökonsekvensbedömningen där. Ändringsförslaget behandlas för närvarande i parlamentet. Företagens kostnader för att efterleva skattereglerna ligger fortfarande över genomsnittet i unionen. Bristerna omfattar också ofta förekommande ändringar av skattelagstiftningen. Att ta itu med bristande efterlevnad av skattereglerna förblir prioriterat för de tjeckiska myndigheterna, men det finns ingen stark inriktning på förenkling. Ett förslag till inkomstskattelag ska inriktas på att förenkla skattelagstiftningen, men inget utkast är tillgängligt än.
- (10) Användningen av e-förvaltningstjänster i Tjeckien är bland de lägsta i unionen, men har ökat från 2015. De tjeckiska myndigheterna har vidtagit åtgärder för att förbättra tillgången till e-förvaltningstjänster, men många är fortfarande under utveckling och vissa åtgärder har ännu inte inletts. Ansvar för utvecklingen av tjänsterna är spritt över flera ministerier, och de berörda parterna anser att samarbetet mellan sektorerna är begränsat.

- (11) FoU-intensiteten har ökat betydligt de senaste åren, men några motsvarande ökningsar av FoU-resultatens kvalitet har inte märkts. Reformen av styrningen av FoU-systemet fortsätter, men har ännu inte genomförts helt. Regeringen godkände i februari 2017 en ny utvärderingsmetod (Metodika 17+), som ska stärka mekanismerna för medelstillelningen till grundforskning och tillämpad forskning. En rad åtgärder håller på att vidtas för att främja starkare band mellan den akademiska världen och näringslivet, genom att bygga vidare på de nationella innovationsplattformarnas strukturerande effekter.
- (12) Utbildningsresultatet är generellt sett bra, men de grundläggande färdigheterna har försämrats. Resultaten påverkas starkt av elevernas socioekonomiska bakgrund. De sämre utbildningsresultaten hos elever från utsatta grupper, särskilt romer, är en uppenbar anledning till oro. Uppskattningar visar att en mycket stor andel romska barn slutar skolan i förtid. Ett betydande antal lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder har antagits för att främja inkluderande undervisning, och nu börjar de genomföras. Åtgärderna förväntas bidra till att minska gapet mellan romska barn och övriga barn i utbildningsnivå och utbildningsresultat. I mars 2016 antog parlamentet ändringar i utbildningslagen som utvidgade den obligatoriska skolgången till förskolans sista år och fastställde att yngre barn har rätt till en plats på daghem. Trots detta leder ojämlikheter i utbildningssystemet till svårigheter att höja kvaliteten på humankapitalet, och de hämmar även framtida möjligheter på arbetsmarknaden. Ökade krav på lärare och en åldrande lärarkår innebär att läraryrkets attraktionsförmåga fortfarande är en utmaning. Detta beror delvis på jämförelsevis låga löner, även om lönerna har ökat de senaste åren. Ett nytt karriärsystem för lärare och pedagogisk personal, som utformats för att göra yrket attraktivare, godkändes slutligen av regeringen efter att ha skjutits upp flera gånger. Möjligheterna till kontinuerlig fortbildning för lärare utvecklas med hjälp av ett betydande stöd från unionsfonderna, särskilt fortbildning som rör undervisning i blandade grupper och inkluderande undervisning. En reform av den högre utbildningen antogs av parlamentet i januari 2016, och resultaten behöver övervakas. En reform av den högre utbildningens finansiering planeras också.
- (13) Arbetslösheten i Tjeckien fortsätter att sjunka. De stramare villkoren på arbetsmarknaden gör det svårare för arbetsgivarna att rekrytera arbetstagare. Det finns fortfarande viss potential att kompensera för den bristen genom att mobilisera underrepresenterade grupper, såsom småbarnsmammor, lågutbildade arbetstagare och romer. Att öka arbetsförmedlingens möjligheter att nå ut till och aktivera arbetssökande, i kombination med lämpliga och riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder och individanpassade tjänster, kan öka de outnyttjade gruppernas förvärvsfrekvens. Småbarnsmammor arbetar mindre på grund av att det fortfarande råder brist på högkvalitativ barnomsorg till en rimlig kostnad, särskilt för barn upp till tre år, att det finns rätt till långa föräldraledigheter, att flexibla lösningar för arbetstider används i begränsad omfattning av bägge föräldrarna samt att papporna i liten omfattning tar ut sin föräldraledighet. Vissa åtgärder har vidtagits under senare år för att angripa de här frågorna. Arbetsmarknadsresultaten för lågutbildade arbetstagare är dock märkbart sämre än för alla andra grupper. Parlamentet håller för närvarande på att diskutera lagstiftningen om subventionerat boende, som förväntas omfatta nationella normer och målgrupper.
- (14) Kommissionen har inom ramen för 2017 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Tjeckiens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2017 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt konvergensprogrammet för 2017 och det nationella reformprogrammet för 2017 samt uppföljningen av de rekommendationer som Tjeckien har fått under tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Tjeckien, utan även i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka unionens övergripande ekonomiska styrning genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (15) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2017, och anser ⁽¹⁾ att Tjeckien förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att under 2017 och 2018 vidta följande åtgärder:

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

1. Säkerställa de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt med tanke på den åldrande befolkningen. Öka de offentliga utgifternas effektivitet, särskilt genom att bekämpa korruption och ineffektiva metoder i offentlig upphandling.
2. Undanröja hinder för tillväxt, särskilt genom att rationalisera förfarandena för beviljande av bygglov och ytterligare minska företagens administrativa börda, driftsätta centrala e-förvaltningstjänster, förbättra kvaliteten på FoU och främja anställning av underrepresenterade grupper.

Utfärdad i Bryssel den 11 juli 2017.

På rådets vägnar

T. TÖNISTE

Ordförande
